

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องสำหรับการออกแบบโครงสร้างและพัฒนาหน้าจอบริบท เพื่อนำเสนอเนื้อหาสาระองค์ความรู้และสารสนเทศครอบครัวศึกษา ในประเด็นหัวข้อ “ครอบครัวกับความพอเพียง” ภายใต้โครงการแม่บท “การพัฒนาศูนย์ความรู้เพื่อบริการสังคม” ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยมีการคัดสรรและเรียบเรียงเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อการเผยแพร่ข้อมูลความรู้ให้เกิดการเรียนรู้เรื่องครอบครัวกับความพอเพียงเป็นสำคัญ

1. แหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครอบครัวและองค์ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการดำเนินชีวิตครอบครัวแบบพอเพียงจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกครอบครัวที่มีการใช้ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาออกแบบโครงสร้างเนื้อหาบนเว็บไซต์ ดังนี้

1. แหล่งข้อมูล ประกอบด้วย

- 1.1 สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ ตำรา บทความวิชาการ บทความวิจัย เป็นต้น
- 1.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น เว็บไซต์ของหน่วยงานต่าง ๆ

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นครอบครัวที่ได้รับการคัดเลือกในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 24 ครอบครัว ในพื้นที่ศึกษากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท สระบุรี และลพบุรี

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ใช้บริการเว็บไซต์ภายใต้โครงการแม่บท “การพัฒนาศูนย์ความรู้เพื่อบริการสังคม” ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการโครงการวิจัย จำนวน 150 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผู้เข้าเยี่ยมชมหรือผู้ให้บริการเว็บไซต์ภายใต้โครงการแม่บท “การพัฒนาศูนย์ความรู้เพื่อบริการสังคม” ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งเป็นประชาชนหรือผู้สนใจทั่วไป จำนวน 100 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย ได้แก่ ผู้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลหรือองค์ความรู้ ที่เกี่ยวกับโครงการ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านครอบครัว และด้านการพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ และผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานหรือองค์กรภาคีเครือข่ายงานด้านครอบครัวที่มีการให้บริการองค์ความรู้ และสารสนเทศด้านครอบครัว จำนวน 50 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำเสนอเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับความพอเพียงเพื่อนำมาจัดทำ ลงบนเว็บไซต์ชื่อ “<http://www.agkmstou.com/efamily>”

1.1 แบบประเมินผลการคัดสรรหนังสือ/สื่อ มีหลักเกณฑ์การพัฒนา คัดสรร หนังสือ/สื่อ ประกอบด้วย

- 1) เนื้อหาสาระที่เข้าใจง่าย
- 2) นำเสนอแนวทางที่นำไปปฏิบัติได้
- 3) สร้างแรงบันดาลใจ/ความรู้สึกที่ดี
- 4) นำเสนอด้วยรูปแบบที่น่าสนใจ

1.2 แบบประเมินผลการคัดสรรเว็บไซต์ มีหลักเกณฑ์การพิจารณา คัดสรร เว็บไซต์ ประกอบด้วย

- 1) มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับครอบครัวกับความพอเพียง
- 2) นำเสนอด้วยรูปแบบที่น่าสนใจ
- 3) สามารถใช้งานหน้าจอได้ง่าย

1.3 ใบสมัครเข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย ข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับผู้ตอบ อายุ เพศ ที่อยู่ปัจจุบัน อาชีพ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว

1.4 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัว แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัว ประกอบด้วย ข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับสมาชิกในครอบครัว สถานภาพในครอบครัว เพศ วัน/เดือน/ปีเกิด อายุ ระดับการศึกษา ศาสนา อาชีพหลัก และ อาชีพเสริม

ตอนที่ 2 หลักคิดการใช้ชีวิตของครอบครัว ประกอบด้วย ข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ ดังนี้

1) ครอบครัวของท่านมีเป้าหมายการดำเนินชีวิตครอบครัวหรือไม่ ท่านอยากเห็น ครอบครัวเป็นอย่างไรทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

2) ครอบครัวยุคของท่านมีหลักคิด/คุณธรรมประจำครอบครัวอะไรที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ หรือถือเป็นเอกลักษณ์ของครอบครัวที่แตกต่างจากครอบครัวอื่นหรือไม่ อย่างไร

3) ครอบครัวยุคของท่านมีค่านิยม/ความเชื่อของครอบครัวในเรื่องใดเป็นพิเศษหรือไม่และได้ใช้ค่านิยม/ความเชื่อในการดำเนินชีวิตของครอบครัวอย่างไร

ตอนที่ 3 วิธีการดำเนินชีวิตของครอบครัว ประกอบด้วย ข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ ดังนี้

1) ครอบครัวยุคของท่านใช้เวลาส่วนใหญ่ทำกิจกรรมอะไรด้วยกัน หรือร่วมกันเป็นประจำ ทั้งวันธรรมดาและวันหยุด

2) วัฒนธรรมของครอบครัวที่สมาชิกครอบครัวยึดถือปฏิบัติร่วมกันมีอะไรบ้าง

3) ครอบครัวยุคท่านเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนอะไรบ้างและเป็นสมาชิกกลุ่มใดบ้างในชุมชน เพราะเหตุใด

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ ดังนี้

1) ครอบครัวยุคของท่านมีการวางแผนหรือมีวิธีการจัดการกับรายได้อย่างไรบ้าง (ใครบ้างในครอบครัวที่มีรายได้ รายได้ของครอบครัว ประมาณเดือนละเท่าไร แหล่งที่มาของรายได้มาจากที่ใดบ้าง)

2) ครอบครัวยุคของท่านมีการวางแผนหรือมีวิธีการจัดการกับรายจ่ายของครอบครัวอย่างไรบ้าง (ค่าใช้จ่ายประมาณวันละเท่าไร ในเรื่องใดบ้าง รายการค่าใช้จ่ายอะไรที่มากที่สุด)

3) ครอบครัวยุคของท่านมีการวางแผนหรือมีวิธีการจัดการให้มีเงินออมอย่างไรบ้าง (การออมมีการสำคัญมากน้อยเพียงไร ครอบครัวมีเงินออมประมาณเท่าไรเมื่อเทียบกับรายได้)

4) ครอบครัวยุคของท่านมีการวางแผนหรือมีวิธีการจัดการหนี้สินอย่างไรบ้าง (หนี้สินของครอบครัวเป็นเรื่องอะไร เกิดจากอะไร ทำให้หมดไปได้อย่างไร)

5) ครอบครัวยุคของท่านมีการวางแผนหรือมีวิธีการจัดการการลงทุนของครอบครัวอย่างไร (ครอบครัวยุคท่านรู้ช่องทางการลงทุนได้อย่างไร การลงทุนในเรื่องใด)

ตอนที่ 5 การเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ ประกอบด้วยข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ ดังนี้

1) แหล่งความรู้ที่ครอบครัวของท่านใช้ในชีวิตประจำวันมีอะไรบ้าง

2) ท่านมีวิธีการเข้าถึงข้อมูลความรู้ที่ต้องการได้อย่างไร

3) ประเด็นใดบ้างที่ครอบครัวของท่านสนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาครอบครัว

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อทำการประเมินผลเว็บไซต์ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (website Survey) ต่อรูปแบบการนำเสนอและสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ครอบครัวศึกษาผ่านเว็บไซต์ของศูนย์ความรู้ เพื่อบริการสังคม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ดังนี้

2.1 แบบประเมินเว็บไซต์ เป็นแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัย ได้พัฒนาขึ้นเอง ประกอบด้วยข้อคำถามแบบปลายปิดและปลายเปิด แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ ประกอบด้วย ข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด อาชีพ พื้นที่อาศัย และจำนวนสมาชิกในครอบครัว

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบต่อรายละเอียดหน้าจอบริษัทแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับ 1 เห็นด้วยน้อยที่สุด ระดับ 2 เห็นด้วยน้อย ระดับ 3 เห็นด้วยปานกลาง ระดับ 4 เห็นด้วยมาก ระดับ 5 เห็นด้วยมากที่สุด ประกอบด้วย ข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อใหญ่ และ 15 ข้อย่อย ดังนี้

ข้อ 1 ภาพลักษณ์ (APPEARANCE)

- 1.1 หน้าเว็บไซต์ระบุชื่อโครงการและผู้จัดทำ
- 1.2 ภาพและกราฟิกดึงดูดใจและน่าสนใจ
- 1.3 ภาพและกราฟิกสอดคล้องกับเนื้อหา
- 1.4 ตัวอักษรและสีพื้นหลังบนหน้าจาง่ายต่อการอ่าน

ข้อ 2 เนื้อหา (CONTENT)

- 2.1 ข้อมูลที่นำเสนอทันสมัยและมีประโยชน์
- 2.2 หน้าจอมีการเชื่อมโยงกับเว็บไซต์อื่นที่น่าสนใจ
- 2.3 ข้อความง่ายต่อการทำความเข้าใจและใช้ภาษาได้ดี

ข้อ 3 รูปแบบ (DESIGN)

- 3.1 หน้าจอแสดงข้อมูลได้รวดเร็ว
- 3.2 การเลือกใช้น้ำจอบทำได้ง่าย
- 3.3 หน้าจอเปิดให้มีปฏิสัมพันธ์ได้

ข้อ 4 ความพึงพอใจ (SATISFACTION)

- 4.1 เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 4.2 ได้พัฒนาความคิดใหม่ ๆ จากเว็บไซต์นี้
- 4.3 เว็บไซต์นี้พิเศษกว่าเว็บไซต์อื่น ๆ
- 4.4 ต้องการกลับมาเยี่ยมชมเว็บไซต์นี้อีก
- 4.5 ยินดีแนะนำเว็บไซต์นี้ให้กับผู้อื่น

ข้อ 5 ความสนใจเข้าร่วมเป็นเครือข่ายครอบครัวแบบพอเพียงหรือไม่ให้ระบุชื่อนามสกุล

ข้อ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.2 คู่มือการประเมินเว็บไซต์ จัดทำคำชี้แจงวัตถุประสงค์เพื่อความสะดวกแก่ผู้ตอบสามารถเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการกรอกแบบประเมินเว็บไซต์ ที่เปิดให้บริการเผยแพร่องค์ความรู้และสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ครอบครัวศึกษาตามแบบประเมินเว็บไซต์

4. ขั้นตอนการดำเนินงาน

คณะผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. จัดประชุมคณะผู้วิจัยเพื่อวางแผนการดำเนินงานแต่ละระยะตลอดโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนด

2. ออกแบบโครงสร้าง (layout) หน้าจอเว็บเพจ (webpage) ในส่วนของการนำเสนอองค์ความรู้และสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ครอบครัวศึกษา โดยกำหนดโครงสร้างข้อมูลนำเสนอองค์ความรู้และสารสนเทศ ดังนี้

2.1 พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

2.2 แนวคิดครอบครัวกับความพอเพียง

2.3 แนะนำหนังสือ/สื่อและคู่มือความพอเพียง

2.4 บทความวิชาการ

2.5 บทสัมภาษณ์ครอบครัวพอเพียง

2.6 แนะนำเว็บไซต์ที่น่าสนใจ

2.7 กระดานสนทนา

2.8 แบบประเมินเว็บไซต์

3. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้และสารสนเทศเกี่ยวกับหลักคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและแนวปฏิบัติการใช้ชีวิตครอบครัวแบบพอเพียงจากหนังสือ รายงานการวิจัย สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออื่นที่เกี่ยวข้องในหลายมิติ โดยให้ครอบคลุมประเด็นหลัก 3 หัวข้อ ดังนี้

1) แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาพอเพียง

2) ครอบครัวกับชีวิตที่พอเพียง

3) บริบทที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตครอบครัวแบบพอเพียง

4. ติดต่อประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อติดต่อกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์เจาะลึกการใช้ชีวิตครอบครัวแบบพอเพียง และวางแผนการลงพื้นที่ศึกษาจัดเก็บข้อมูลในเขตปริมณฑลและในส่วนภูมิภาค โดยขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สังกัดกรมพัฒนาชุมชน ในพื้นที่ศึกษาจำนวน 8 จังหวัดภาคกลางตอนบน ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดอ่างทอง จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดชัยนาท จังหวัดสระบุรี และจังหวัดลพบุรี โดยทำการศึกษาเฉพาะรายกรณี (case study) พื้นที่ละ 3 ครอบครัว รวมทั้งสิ้น 24 ครอบครัว ที่ได้รับการคัดเลือกกว่าเป็นครอบครัวที่ดำเนินชีวิต โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรากฐานชีวิตตามเกณฑ์ตัวชี้วัด 6x2 ซึ่งแบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการลดรายจ่าย
  - 1.1 ครีวเรือนทำสวนครัว
  - 1.2 ครีวเรือนปลูกดอกขายมูข
2. ด้านการเพิ่มรายได้
  - 2.1 ครีวเรือนมีอาชีพเสริม
  - 2.2 ครีวเรือนใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม
3. ด้านการประหยัด
  - 3.1 ครีวเรือนมีการออมทรัพย์
  - 3.2 ชุมชนมีกลุ่มออมทรัพย์
4. ด้านการเรียนรู้
  - 4.1 ชุมชนมีการสืบทอดและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
  - 4.2 ครีวเรือนมีการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน
5. ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
  - 5.1 ชุมชนใช้วัสดุคิบอย่างยั่งยืนในการประกอบอาชีพ
  - 5.2 ชุมชนปลูกต้นไม้ให้ร่มรื่นเป็นหมู่บ้านน่าอยู่
6. ด้านการเอื้ออารีต่อกัน
  - 6.1 ชุมชนมีการดูแลช่วยเหลือคนจน คนด้อยโอกาส และคนประสบปัญหา
  - 6.2 ชุมชน “รู้รักสามัคคี”

5. กำหนดแผนการลงพื้นที่ศึกษาจัดเก็บข้อมูลพื้นที่ศึกษา 8 จังหวัด ภาคกลางตอนบน โดยการสัมภาษณ์เฉพาะรายกรณีครอบครัวที่มีการใช้ชีวิตครอบครัวแบบพอเพียง ดังนี้

จังหวัดนนทบุรี	วันที่ 1 พฤศจิกายน 2550
จังหวัดปทุมธานี	วันที่ 1 พฤศจิกายน 2550
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	วันที่ 3 พฤศจิกายน 2550
จังหวัดอ่างทอง	วันที่ 3 พฤศจิกายน 2550
จังหวัดสิงห์บุรี	วันที่ 4 พฤศจิกายน 2550
จังหวัดชัยนาท	วันที่ 4 พฤศจิกายน 2550
จังหวัดสระบุรี	วันที่ 7 พฤศจิกายน 2550
จังหวัดลพบุรี	วันที่ 7 พฤศจิกายน 2550

6. ลงพื้นที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เจาะลึกรายกรณี พื้นที่ละ 3 ครอบครัว รวมทั้งสิ้น 24 ครอบครัว ดังนี้

จังหวัดนนทบุรี	1. ครอบครัวคุณกุลสุวิณี พุ่งฉิม 2. ครอบครัวคุณจำนงค์ ดิจม 3. ครอบครัวคุณสุเทพ ปรีเสม
จังหวัดปทุมธานี	1. ครอบครัวคุณอ้อด ดอนพิกุล 2. ครอบครัวคุณเรวดี นาคโต 3. ครอบครัวคุณสุวรรณิ นทีกุลเจริญ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	1. ครอบครัวผู้ใหญ่อำพัน เสือจำศีล 2. ครอบครัวคุณประวิทย์ อรรถวิเวก 3. ครอบครัวคุณบุญเรือน โกมุติบาล
จังหวัดอ่างทอง	1. ครอบครัวคุณสำราญ พจน์รัมย์มี 2. ครอบครัวคุณชะลอ เข็ดฉาย 3. ครอบครัวคุณนงนุช คำดง
จังหวัดสิงห์บุรี	1. ครอบครัวคุณชัย ปานทอง 2. ครอบครัวคุณสุภาพ กขสาร 3. ครอบครัวคุณบุญเยี่ยม ป้อมเงิน
จังหวัดชัยนาท	1. ครอบครัวคุณวรรณมา เพ็ชรอำไพ 2. ครอบครัวคุณชะลอ รักษาวังสันต์ 3. ครอบครัวคุณพุง สงพูล

จังหวัดสระบุรี	1. ครอบครัวคุณเจริญ ผัดแก้ว 2. ครอบครัวคุณสมบัติ ขุนทอง 3. ครอบครัวคุณธนวัฒน์ สุกดิบ
จังหวัดลพบุรี	1. ครอบครัวคุณปรีชา เลื่องาม 2. ครอบครัวคุณเนียม กล่อมเกล้า 3. ครอบครัวคุณเปียง นิ่มน้อย

7. นำเสนอเนื้อหาสาระและภาพประกอบที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจากการลงพื้นที่ภาคสนาม จัดเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่องราวครอบครัวที่มีการใช้ชีวิตครอบครัวแบบพอเพียง จำนวน 24 ครอบครัว ลงในเว็บเพจตามโครงสร้างที่กำหนด เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้และสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ครอบครัวศึกษา ผ่านเว็บไซต์ของศูนย์ความรู้เพื่อบริการสังคม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

8. จัดทำเครื่องมือวิจัยในลักษณะแบบประเมินเว็บไซต์ e-Family Learning (ครอบครัวกับความพอเพียง) และคู่มือการประเมินเว็บไซต์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย ผู้ปฏิบัติงานด้านครอบครัวทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งประชาชนหรือผู้สนใจทั่วไป โดยให้ครอบคลุมประเด็นหลัก 4 ข้อ ดังนี้

1) ภาพลักษณ์ (appearance) ประกอบด้วย หน้าเว็บไซต์ระบุชื่อโครงการและผู้จัดทำ ภาพและกราฟิกดึงดูดใจและน่าสนใจ ภาพและกราฟิกสอดคล้องกับเนื้อหา และตัวอักษรและสีพื้นหลังบนหน้าจอต่อการอ่าน

2) เนื้อหา (content) ประกอบด้วย ข้อมูลที่นำเสนอทันสมัยและมีประโยชน์ หน้าจอมีการเชื่อมโยงกับเว็บไซต์อื่นที่น่าสนใจ และข้อความง่ายต่อการทำความเข้าใจและใช้ภาษาได้ดี

3) รูปแบบ (design) ประกอบด้วยหน้าจอแสดงข้อมูลได้รวดเร็ว การเลือกใช้หน้าจอทำได้ง่าย และหน้าจอเปิดให้มีปฏิสัมพันธ์ได้

4) ความพึงพอใจ (satisfaction) ประกอบด้วยเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้พัฒนาความคิดใหม่ ๆ จากเว็บไซต์นี้ เว็บไซต์นี้พิเศษกว่าเว็บไซต์อื่น ๆ ต้องการกลับมาเยี่ยมชมเว็บไซต์นี้อีก และยินดีแนะนำเว็บไซต์นี้ให้กับผู้อื่น

9. จัดส่งแบบประเมินเว็บไซต์พร้อมคู่มือการประเมินเว็บไซต์ไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ปฏิบัติงานด้านครอบครัวทั้งภาครัฐและเอกชน ประชาชนและผู้สนใจทั่วไป รวมทั้งสิ้น 270 ฉบับ

10. เปิดให้บริการองค์ความรู้และสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ครอบครัวศึกษา บนเว็บเพจให้ผู้สนใจได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง

11. ประเมินผลผู้เข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์ที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ โครงการวิจัย ประชาชนและผู้สนใจทั่วไปและปรับแก้ไขเนื้อหาสาระในแต่ละระยะของการนำเสนอข้อมูล ตามความเหมาะสม จนกระทั่งได้รูปแบบที่มีความชัดเจน

12. ตรวจสอบแบบประเมินเว็บไซต์และความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รับ

13. ลงรหัสและบันทึกรายละเอียดข้อมูลในระบบจัดเก็บข้อมูลที่พัฒนาขึ้น

14. ปรับแก้ไขรูปแบบการนำเสนอข้อมูลในแต่ละเว็บเพจตามข้อเสนอแนะของผู้ประเมินเว็บไซต์

15. วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

16. จัดทำ (ร่าง) รายงานการวิจัยเบื้องต้น

17. ปรับแก้ไขและเขียนรายงานการวิจัยตามข้อเสนอแนะ

18. จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องและตรงกับความ เป็นจริงมากที่สุด โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับการดำเนินงานต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ คณะผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลองค์ความรู้และสารสนเทศเกี่ยวกับหลักคิดตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและแนวปฏิบัติการใช้ชีวิตครอบครัวแบบพอเพียงต่าง ๆ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือ ตำรา รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และสื่ออื่น ๆ เป็นต้น

2. ติดต่อประสานงานกับสำนักงานพัฒนาชุมชน สังกัดกรมพัฒนาชุมชนที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่ศึกษา คณะผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ติดต่อกับกลุ่มเป้าหมายตามคุณสมบัติที่กำหนด ในการจัดเก็บข้อมูลครอบครัว/บุคคลที่ได้รับรางวัลประกาศเกียรติคุณ “ผู้นำการดำรงชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงดีเด่น ตามโครงการมหกรรมการเรียนรู้เครือข่ายหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง” อยู่เย็นเป็นสุข ประจำปี 2550 ซึ่งสำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพชุมชน กรมพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทยจัดทำขึ้น โดยมีการกำหนดเวลาการลงพื้นที่ศึกษาในการจัดกิจกรรมตามความสะดวกของกลุ่มเป้าหมายเป็นประการสำคัญ

3. ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ศึกษาด้วยตนเอง และมีผู้ช่วยวิจัยแบ่งเป็นทีม ๆ ละ 2 คน รวมเป็นทั้งหมด 3 ทีม ในการสัมภาษณ์ครอบครัวที่บ้าน จำนวนพื้นที่ละ 3 ครอบครัว ใช้เวลา ½ วันต่อพื้นที่ รวมทั้งสิ้น 24 ครอบครัวในพื้นที่ศึกษา 8 จังหวัดภาคกลางตอนบน

4. จัดบันทึกรายละเอียดการสัมภาษณ์ครอบครัวและการสังเกตสภาพทั่วไป คณะผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ครอบครัวเป็นรายกรณี พร้อมจัดบันทึก/อัดเทปเสียง และดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำตอบในแบบฟอร์มต่าง ๆ ตลอดจนบันทึกภาพของแต่ละครอบครัวก่อนออกจากสถานที่เก็บข้อมูล

5. นำข้อมูลที่สัมภาษณ์ได้ถอดเทปแบบคำต่อคำและทำการร้อยเรียงเนื้อหาชีวิตครอบครัวเสมือนเป็นการเล่าเรื่อง เพื่อให้มีความน่าสนใจและสร้างแรงบันดาลใจ เป็นแบบอย่างที่ดีในทางปฏิบัติ สำหรับการเรียนรู้ของครอบครัว โดยกำหนดให้มีประเด็นหลักใหญ่ ๆ 3 ข้อ ดังนี้

หัวข้อ 1 เล่าเรื่องประวัติชีวิตครอบครัวข้อมูลพื้นฐาน

หัวข้อ 2 สาเหตุหรือเหตุผลในการดำรงชีวิตแบบพอเพียงของครอบครัว

หัวข้อ 3 ข้อคิดหรือเกร็ดความรู้ที่ได้จากครอบครัวในการสัมภาษณ์

6. พระราชดำรัสในหลวงเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมมาจากแหล่งข้อมูลหลายแห่ง ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์เผยแพร่ทั่วไปและสื่ออิเล็กทรอนิกส์บนเว็บไซต์ของหน่วยงานต่าง ๆ โดยนำเสนอพระราชดำรัสที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มตั้งแต่ปี 2502 เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการณรงค์เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” และเชิญชวนให้ “ครอบครัว” ซึ่งเป็นสถาบันรากฐานของสังคมที่ใกล้ชิดกับบุคคลมากที่สุดในการถ่ายทอดปลูกฝังและหล่อหลอมแบบแผนความดีงามของชีวิต ได้รับแรงบันดาลใจที่จะน้อมนำหลักคิดและวิธีการต่าง ๆ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของสมาชิกครอบครัวอย่างเป็นรูปธรรม

7. ศึกษาและรวบรวมแนวคิดครอบครัวกับความพอเพียง โดยนำเสนอเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวใน 3 ประเด็น ได้แก่

1) กรอบแนวคิดครอบครัวกับความพอเพียง

2) การจัดการชีวิตครอบครัวตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3) แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว

8. ศึกษาและรวบรวมสื่อการเรียนรู้ที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อโสตทัศน์ ได้แก่ หนังสือ วารสาร คู่มือ และแผ่นประชาสัมพันธ์ที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนจัดทำขึ้น เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้ศึกษารายละเอียดเนื้อหาเพิ่มเติม สำหรับใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนอย่างพอเพียง อันจะนำตนเองและครอบครัวไปสู่ความสุข ตลอดจนเป็นการเผยแพร่ความรู้ที่เข้าใจได้ง่ายให้เข้าถึงผู้ที่สนใจนำไปปฏิบัติใช้ได้ทันที

9. ศึกษาและรวบรวมบทความที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีความหมายเชื่อมโยงในหลายมิติทั้งทางด้านการเกษตร การศึกษา ครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และศาสนา โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ บทความทั่วไป เป็นข้อเขียนที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ โดยผู้เขียนที่มีประสบการณ์ตรงในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และบทความวิชาการ เป็นข้อเขียนที่ปรากฏในวารสารวิชาการ มีการศึกษาค้นคว้าและเรียบเรียงโดยอ้างอิงหลักสูตรทางวิชาการ

10. คัดสรรเว็บไซต์เฉพาะที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับครอบครัวกับความพอเพียง มีการนำเสนอด้วยรูปแบบที่น่าสนใจ และเข้าถึงหน้าจอได้ง่าย โดยได้สรุปย่อเฉพาะประเด็นสาระสำคัญของเว็บไซต์ขณะเด่นในการนำไปประยุกต์ใช้ปฏิบัติจริง และกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเลือกเว็บไซต์ที่ตรงกับความต้องการเข้าใจและประหยัดเวลาในการสืบค้นข้อมูลเหล่านี้

11. ตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลในแต่ละเว็บเพจ เพื่อนำมาจัดทำลงบนเว็บไซต์พร้อมเปิดให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายได้ร่วมแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลในอันนำไปสู่การปรับปรุงเว็บไซต์ต่อไป

12. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินเว็บไซต์ของกลุ่มเป้าหมายและจากการกรอกแบบประเมินทางอินเทอร์เน็ต โดยทำการลงทะเบียนข้อมูล คณะผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเป็นรายกรณีและกำหนดรหัสข้อมูลสำหรับการบันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการประมวลผลข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) ในส่วนของข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมาย ส่วนข้อมูลจากการประเมินเว็บไซต์จัดหมวดหมู่และระบบของข้อมูลตามวัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ในส่วนของเรื่องราวชีวิตครอบครัว โดยมุ่งพรรณนาลักษณะการดำเนินชีวิตครอบครัวที่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในครอบครัว